

STUDIU DOCUMENTAR SUCCINT PRIVIND TULPINILE NECROTICE ALE VIRUSULUI Y AL CARTOFULUI (Potato virus Y-PVY) (SINTEZĂ PRIVIND BIOLOGIA, ECOLOGIA ȘI GAZDELE AGENTULUI PATOGEN)

I. ASPECTE GENERALE

În ultimele trei decenii, cercetătorii din întreaga lume au acordat din ce în ce mai multă atenție virusului Y, mare parte din eforturi fiind îndreptate către solutionarea problemelor legate de răspândirea acestui virus și de protejarea culturilor afectate în special de tulpinile recombinante ale acestui patogen. Virusul Y al cartofului (PVY) a devenit în ultimii ani unul dintre cei mai importanți agenți patogeni ai cartofului, afectând considerabil producția (Hane și Hamm, 1999; Nolte și colab., 2004) și calitatea tuberculilor prin apariția pătării inelare necrotice la soiurile sensibile (Beczner și colab., 1984; Le Romancer și colab., 1994; Gray și colab., 2010). Virusul poate fi transmis de la o plantă la alta mecanic, însă în natură el este transmis prin intermediul tuberculilor de sămânță (înmulțire vegetativă) sau prin afide (Kerlan, 2006). **Tulpini recombinante** ale virusului Y au fost identificate atât în Europa, cât și în America de Nord. Majoritatea surselor bibliografice susțin că aceste tulpini virale s-au răspândit în Canada și Statele Unite începând cu anul 1990, pe când în Europa prima referire la acest patogen datează din anul 1980 (Baldauf și colab., 2006; Crosslin și colab., 2002, 2005, 2006; Gray și colab., 2010; Karasev și colab., 2008; McDonald și Singh, 1996).

Cartoful- câteva „reper” botanice

Plantă anuală din familia *Solanaceae*, genul *Solanum* specia *Tuberosum*, cartoful este considerat una dintre cele mai importante surse vegetale alimentare (datorită producțiilor ridicate și mai ales consumului pe cap de locuitor). Cartofii extratimpurii, timpurii și de vară sunt considerați plante legumicole, iar cultura de toamnă este considerată ca fiind fitotehnică (păstrarea realizându-se în depozite cu caracter special).

Din punct de vedere botanic cartoful este încadrat în genul *Solanum*, familia *Solanaceae*. Genul *Solanum* cuprinde peste 2000 de specii, răspândite în regiunile calde și temperate din America Centrală, de Sud și din Africa. Condițiile pedoclimatice foarte variate ca urmare a diferențelor mari de altitudine și latitudine, fac ca speciile să fie foarte deosebite, atât morfologic cât și fiziologic.

